

หนอนหัวดำมะพร้าวศัตรูพืชใหม่ของสวนมะพร้าว

อัมพร วิโนทัย

กลุ่มงานวิจัยการปราบศัตรูพืชทางชีวภาพ กลุ่มกีฏและสัตววิทยา
สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ

หนอนหัวดำมะพร้าวเป็นแมลงศัตรูพืชใหม่ที่พบระบาดทำลายมะพร้าวใน 3 หมู่บ้าน ที่อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แมลงชนิดนี้ไม่เคยพบรายงานการระบาดในประเทศไทยมาก่อน จากการสืบค้นข้อมูลพบว่า หนอนหัวดำมะพร้าวเป็นแมลงศัตรูที่สำคัญของมะพร้าวในประเทศอินเดีย และศรีลังกา และยังพบรายงานถึงหนอนชนิดนี้ใน อินโดนีเซีย เมียนมาร์ บังคลาเทศ และปากีสถาน

หนอนหัวดำมะพร้าว มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Opisina arenosella* มีชื่อสามัญภาษาอังกฤษว่า Coconut black-headed caterpillar ตัวเต็มวัยของหนอนหัวดำมะพร้าวเป็นผีเสื้อกลางคืน ขนาดลำตัววัดจากหัวถึงปลายท้องยาว ประมาณ 1 -1.2 เซนติเมตร ปีก สีเทาอ่อน มีจุดสีเทาเข้มที่ปลายปีก ลำตัวแบน ชอบเกาะนิ่งแนบตัวติดผิวพื้นที่เกาะ เวลากลางวันจะเกาะนิ่งหลบอยู่ใต้ใบมะพร้าว หรือในที่ร่ม ผีเสื้อเพศเมียมีขนาดใหญ่กว่าเพศผู้เล็กน้อย

ผีเสื้อหนอนหัวดำมะพร้าวเพศเมียวางไข่ตัวละประมาณ 200 ฟอง ไข่มีลักษณะกลมรีแบน วางไข่เป็นกลุ่ม ไข่เมื่อวางใหม่ ๆ มีสีเหลืองอ่อน สีจะเข้มขึ้นเมื่อใกล้ฟัก ตัวหนอนเมื่อฟักออกจากไข่ใหม่จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม ก่อนที่จะย้ายเข้าไปกัดกินใบมะพร้าว ตัวหนอนที่ฟักใหม่ จะมีหัวสีดำ ลำตัวสีเหลือง สีของส่วนหัวจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้มเมื่ออายุมากขึ้น ลำตัวของตัวหนอนมีสีน้ำตาลอ่อนมีลายสีน้ำตาลเข้มพาดยาวตามลำตัว เมื่อโตเต็มที่ที่ยาว ประมาณ 2 – 2.5 เซนติเมตร การทำลายเกิดในระยะตัวหนอนเท่านั้น โดยตัวหนอนจะกัดใยดึงใบมะพร้าวมาเรียงติดกันเป็นแพ และสร้างอุโมงค์เป็นทางยาวอาศัยกัดกินใบอยู่ภายในอุโมงค์ ชอบทำลายใบแก่ เมื่อตัวหนอนโตเต็มที่แล้วจะกัดใยหุ้มลำตัวอีกครั้ง และเข้าดักแด้อยู่ภายในอุโมงค์ ดักแด้มีสีน้ำตาลเข้ม ดักแด้เพศผู้จะมีขนาดเล็กกว่าดักแด้เพศเมียเล็กน้อย

ตัวหนอนเมื่อฟักออกจากไข่ใหม่ จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม 1-2 วัน ก่อนจะย้ายไปกัดกินใบมะพร้าว มักจะพบหนอนหลายขนาดกัดกินอยู่ในใบมะพร้าวใบเดียวกัน หนอนจะสร้างใยผสมกับมูลทำเป็นอุโมงค์และอาศัยอยู่ภายในอุโมงค์ หนอนทุกระยะจะแทะกินผิวใบ การทำลายส่วนใหญ่พบบนใบแก่ ใบที่ถูกทำลายจะมีลักษณะแห้งเป็นสีน้ำตาล ใบย่อยแต่ละใบจะถูกดึงยึดเรียงกันเป็นแพ ลักษณะของผีเสื้อ ตัวหนอน ดักแด้ และการทำลายของหนอนหัวดำมะพร้าวแสดงในภาพ 1-5

ภาพที่ 1. ผีเสื้อหนอนหัวดำมะพร้าว

ภาพที่ 2. หนอนหัวดำมะพร้าว

ภาพที่ 3. ดักแด้หนอนหัวดำมะพร้าว

ภาพที่ 4. ลักษณะใบมะพร้าวที่ถูกหนอนหัวดำทำลาย

ภาพที่ 5. ลักษณะต้นมะพร้าวที่ถูกหนอนหัวดำทำลาย

การป้องกันกำจัด

1. ตัดเก็บใบที่ถูกทำลายมาเผาทำลาย
2. การควบคุมโดยชีววิธี โดยใช้แตนเบียนหนอน และแตนเบียนดักแด้
3. ในกรณีที่ระบาดรุนแรงให้ฉีดพ่นด้วยสารไพรีทรอย ใช้ความเข้มข้นตามคำแนะนำในฉลากข้างขวด แต่ผู้ฉีดพ่นต้องสวมใส่ชุดป้องกันอันตรายจากสารเคมี เนื่องจากเป็นสารเคมีฆ่าแมลงที่เป็นอันตรายต่อคนและสัตว์ หรือเลือกใช้สารสะเดาฉีดพ่นแทน
